

Ekologiskt socker passar till binas vinterutfodring

På landsbygdens forsknings- och skolningscenter, inom Helsingfors universitet, har man studerat hur ekologiskt producerat socker från sockerrör fungerar som vinterfoder i bisamhällen. Totalt undersöktes 107 bisamhällen från sex olika biodlare i Finland. Det konstaterades att ekologiskt producerat socker fungerar nästintill lika bra som renat konventionellt betsocker för vinterutfodring.

När omläggningstiden till ekologisk produktion upphör bör den som producerar ekologisk honung som tillskottsfoder använda antingen ekologisk honung eller ekologiskt socker. Eftersom man vet att det i honung förekommit problem med kristallisations och mineralsammansättning ville man, i detta projekt, klarlägga hur ekologiskt socker fungerar som vinterfoder i bisamhällen. Då utfodringsförsöket inleddes, på hösten 2000, fanns ännu inget ekologiskt socker tillverkat på betor, därför användes i försöket ekologiskt socker från sockerrör.

Biodlare från tre olika landskap

I undersökningen ingick totalt 107 bisamhällen från sex biodlare, av vilka fyra var från Södra Savolaks, en från mellersta Finland och en från Norra Karelen. Bisamhällena bestod av 53 egentliga försökssamhällen, och 54 s.k. jämförelsesamhällen som utfodrades med konventionellt betsocker. I bisamhällena undersöktes antalet bin på hösten 2000 efter utfodringen och på våren 2001. Dessutom undersöktes vinterutfodringsprov från olika biodlare, samt prov på förekomsten av nosemasporer och varroakvalster i de enskilda samhällena.

Bina rengör ekofoderlösningen

Bisamhällen utfodrade med ekologiskt rörsocker var på hösten 2000 något livskraftigare än jämförelsesamhällen utfodrade med konventionellt socker, men på våren 2001 var de något svagare än jämförelsesamhällena. Utfodringslösningen som var gjord av ekologiskt producerat rörsocker var mycket mörk

och man visste att dess askhalt var något högre än i konventionellt socker. Under försöket konstaterades att bina kunde rena foderlösningen genom olika processer. Foderprov som togs under september till oktober var märkbart klarare än de var under utfodringskedet. De ekologiska foderproven hade då heller inte någon märkbart högre askhalt än de konventionella.

Varroakvalstret ett stort hot mot ekobiodlingen

Varroakvalstret som i årtal stört den konventionella biodlingen i Finland och förorsakat vinterförluster drabbar nu också den ekologiska biodlingen. I de samhällen som ingick i undersökningen var mängden varroakvalster varierande (1 – 12,9 st kvalster/100 bin). De största förekomsterna av kvalster konstaterades stora bisamhällenas utveckling och övervintring både i Norra Karelen och i Södra Savolaks.

De som utförde undersökningen ansåg att utvecklingen av bekämpningsmetoder som är godkända och anpassade för ekologisk produktion är ytterst viktig. Om kvalstermängderna skulle stiga över de mängder som nu hittades skulle de inom den närmsta framtiden kunna förorsaka stora vinterförluster för de ekologiska biodlarna.

Förekomsten av nosema i de 107 bisamhällena undersöktes på lantbrukets forskningscentral i Jockis. I mikroskopundersökningen hittades en enda nosemaspor, varför situationen med nosema kunde konstateras vara utomordentlig.

Ekosocker passar till vinterutfodring

Med undersökningen som bas kan man konstatera att ekologiskt producerat rörsocker passar till vinterfoder i bisamhällen nästan lika bra som renat konventionellt producerat betsocker.

Samma utfodringsbestämmelser efter omläggningsperioden till ekologisk produktion gäller även honungsproducenter i EU:s regler. De nu erhållna resultaten ger därför ny kunskap som är relevant för ekologiska biodlare som verkar i motsvarande förhållanden i Norden och t.ex. i bergsområdena i Österrike.

Undersökningens slutrapport kan hämtas från adressen: www.mtkk.helsinki.fi

Aktörer inom projektet

Projektet som pågick under ett år finansierades av Jord- och skogsbruksministeriet och avslutades nyligen. Aktörerna inom projektet var, förutom Landsbygdens forsknings- och skolningscenter, lantbrukets forskningscentral MTT, Finlands Biodlares förbund, Finska Socker, samt sex ekologiska biodlare. Projektledare var biforskare Seppo Korpela från Lantbrukets forskningscentral i Jockis och agronom Mirjam Nykänen från Landsbygdens forsknings- och skolningscenter i S:t Mickel. ■

Mirjam Nykänen

Översättning från finska: Bertel Riska